

Jaarverslag
Wiardi Beckman Stichting
2012

Inhoud

Over de Wiardi Beckman Stichting

De WBS in 2012: de zwaartepunten

Van Waarde

Het Amsterdam Process

Debatten, projecten en bijeenkomsten

Werkgroepen

Jong WBS

De voettocht van Jan Schuurman Hess

Socialisme & Democratie

Het Europafonds

Organisatie en personeel

Publicaties van de stafleden van de Wiardi Beckman Stichting

Beschikbare publicaties van de Wiardi Beckman Stichting

Over de Wiardi Beckman Stichting

De Wiardi Beckman Stichting, het wetenschappelijk bureau van de Partij van de Arbeid, fungeert als schakel tussen de wereld van de wetenschap en de Nederlandse sociaal-democratie. Ze draagt door studie en analyse bij aan de vernieuwing van programma's en beleid van de PvdA en is een vrijplaats voor debat over de beginselen en koers van de sociaal-democratie, nationaal en internationaal.

Een onafhankelijke positie van het bureau is voor een geslaagde wetenschappelijke functie-uitoefening onontbeerlijk. Dit sluit ondersteunend werk voor de PvdA evenwel allerminst uit (zoals het schrijven van discussienota's voor partijcongressen, bijdragen aan de voorbereiding van verkiezingsprogramma's, advisering van PvdA-politici).

De WBS heeft een kleine staf van betaalde medewerkers, maar beschikt daarnaast over een scala aan werkgroepen en redacties, die het werk van de WBS mogelijk maken en dragen. De WBS is, als netwerkorganisatie, in belangrijke mate aangewezen op een breed netwerk van mensen, werkzaam aan universiteiten, in maatschappelijke organisaties en het openbaar bestuur.

Wat zijn de werkzaamheden van de stichting?

De stichting voert haar doelstellingen op uiteenlopende manieren uit. Ze organiseert over relevante politiek-maatschappelijke thema's seminars en conferenties, ze ondersteunt een aantal vaste werkgroepen en gesprekskringen, ze onderhoudt intensieve banden met centrum-linkse zusterorganisaties in en buiten Europa, en publiceert boeken, rapporten en andere uitgaven. Vaste uitgaven zijn het eigen maandblad *Socialisme & Democratie* en het *WBS Jaarboek*. Aan de Universiteit van Amsterdam beschikt de WBS over de Dr. J.M. den Uyl-leerstoel.

Hoe wordt de WBS gefinancierd?

De WBS ontvangt overheidssubsidie, gekoppeld aan het aantal Tweede-Kamerzetels van de PvdA, en enige financiële steun van de PvdA zelf. Daarnaast steunen vele individuele PvdA-leden en andere sympathisanten de WBS door middel van een jaarlijkse gift of donatie. De WBS heeft een kring van 'vrienden van de WBS' bereid gevonden voor langere tijd het werk van de stichting ruimhartig te ondersteunen. De WBS ontving in 2012 twaalf keer een hogere bijdrage, t.w. 3x € 500,-, 1x € 600,-, 5x € 1000,0, 1x € 1750,- en 2x € 2000,-.

Het bestuur van de WBS wordt uitgeoefend door een curatorium, benoemd door het bestuur van de PvdA. De directeur van de WBS is adviserend lid van het partijbestuur en van het strategisch beraad van de PvdA.

De WBS in 2012: de zwaartepunten

Diepe economische crises zijn momenten van politieke waarheid. Anton Hemerijck analyseerde in zijn oratie voor de Vrije Universiteit hoe in de nasleep van zowel de Grote Depressie in de jaren dertig van de vorige eeuw, als ook van de tweede oliecrisis in de jaren zeventig, de maatschappelijke orde in de westerse wereld fundamenteel van karakter veranderde. Vier jaar na de val van de Amerikaanse zakenbank Lehman Brothers is evident dat we met een economische crisis te maken hebben van jaren dertig- en jaren tachtigachtige proporties. Staan we aan de vooravond van wederom een ingrijpende verandering van onze economische en maatschappelijke orde? En zo ja, in welke richting? In heel Europa bezuinigen regeringen; de dure reddingsoperaties voor banken en voor landen binnen de eurozone en de naschokken van de crisis in de vorm van stijgende sociale uitgaven en lagere inkomsten uit sociale premies hebben de staatskassen drooggelegd. Bezuinigd wordt er vooral op de sociale voorzieningen. Ook de gezondheidszorg, het onderwijs en de cultuur moeten het ontgelden. Ondertussen is de Europese Unie, voorheen een baken van internationale vrede, veiligheid en voorspoed, gevangen in een veel te smal economisch en sociaal beleidsrepertoire met een hoge prijs op sociaal en democratisch terrein.

Welke politieke richting kiezen sociaal-democraten in deze omstandigheden? De Wiardi Beckman Stichting wil met het Van Waarde-project, dat in dit verslagjaar vrijwel werd afgerond, richting geven aan de koers van de Nederlandse sociaal-democratie. Het project plaatst alledaagse waarden en zorgen van mensen in een bredere, kritische analyse van maatschappelijke ontwikkelingen en verbindt ze met de politieke idealen en een programma op hoofdlijnen voor de sociaal-democratie. Het doel is daarbij tevens het publieke gesprek tussen politici en burgers structureel aan te jagen en zo bij te dragen aan de mobilisatie van het broodnodige politieke tegenwicht. Naast het nationale Van Waarde-project voltooide de WBS samen met Policy Network een vergelijkbare exercitie in internationaal verband, steunend op een serie internationale seminars en discussiegroepen.

Het Van Waarde Project

In het Van Waarde-project volgde de WBS twee sporen. Ten eerste bracht de stichting een aantal wetenschappers uit verschillende disciplines bij elkaar in de zogenaamde Kompas-groep. Zij hebben onderzocht hoe de grote transformaties in respectievelijk de economie, de staat en in de intermenselijke relaties, inwerken op vier grote thema's die de sociaal-democratie altijd heeft gekoesterd en waarvan we aanleiding hebben om te denken dat ze op verschillende manieren onder druk staan: bestaanszekerheid, goed werk, verheffing en binding. Dat hebben ze gedaan door voor ieder thema de drie Van Waarde-vragen te beantwoorden, op basis van eigen en beschikbaar normatief en empirisch onderzoek: wat is van waarde, hoe staat dat onder druk door de transformaties in de economie, de staat en de intermenselijke relaties, en wat staat ons te doen? Een selectie uit hun werk is gebundeld in Menno Hurenkamp, Annemarieke Nierop en Monika Sie Dhian Ho (red.), *Tegenwicht. Waarom waarden ertoe doen*, Amsterdam 2013.

Ten tweede hebben we een groot aantal gesprekken gevoerd met mensen, dwars door Nederland en dwars door de beroepsgroepen. Hun ambities, hun zorgen, de hindernissen die ze tegenkomen, hun helpers en hun verwachtingen van de politiek komen in die gesprekken aan de orde. De interviews zijn bijeengebracht in Menno Hurenkamp en Monika Sie Dhian Ho, *Vooruit. De verzwegen politiek van het dagelijks leven*. Met een nawoord van Mark Elchardus, Amsterdam 2013. Met deze werkwijze hebben we het politieke programma willen verankeren in de verzueringen en dromen van mensen die de sociaal-democratie politiek wil vertegenwoordigen.

Beide onderzoekslijnen komen bijeen in een door Monika Sie Dhian Ho geschreven essay: Monika Sie Dhian Ho, *Van Waarde. Sociaal-democratie voor de eenentwintigste eeuw*, Amsterdam 2013.

Daarin staan de vier thema's bestaanszekerheid, goed werk, verheffing en binding centraal. Het essay is gebaseerd op de analyses uit de wetenschappelijke verkenningen, waarbij steeds verbindingen worden gelegd met de interviews. De hoop en vrees die uit een levensverhaal spreken worden geplaatst in een analyse van de maatschappelijke ontwikkelingen en een politiek perspectief: wat zijn onze politieke idealen voor de eenentwintigste eeuw en wat zijn de politieke programma's en strategieën voor het herstel van de klassieke sociaal-democratische waarden die zo duidelijk resoneren in de levensverhalen die we optekenden?

Het eindresultaat van het project in de vorm van de drie genoemde publicaties werd vlak na de beëindiging van dit verslagjaar gepresenteerd in De Rode Hoed te Amsterdam. Het project voedde de commissie die het verkiezingsprogramma van de PvdA voor 2012 opstelde – Monika Sie Dhian Ho maakte deel uit van de commissie – en lag ten grondslag aan de Van Waarde-resolutie die in het voorjaar van 2013 door het congres van de PvdA werd aanvaard. De commissie werd geleid door Kees Schuyt, lid van de Kompas-groep; Monika Sie maakte eveneens deel uit van de commissie.

The Amsterdam Process

Een tweede zwaartepunt van het WBS-programma van 2012 werd gevormd door een vergelijkbaar project, maar dan op internationaal niveau: het zogenaamde *Amsterdam Process*. Het werk van de Wiardi Beckman Stichting wordt al langer gekenmerkt door intensieve internationale contacten. De positie en toekomst van de sociaal-democratie, van het 'progressief project' als geheel, in dit tijdsgewricht van economische crisis en een Europese (Monetaire) Unie onder druk, is in talrijke landen een veelbesproken onderwerp. Allerlei internationale en transnationale netwerken – in het verband van de Europese Unie of daarbuiten – zijn opgezet om over de gemeenschappelijke uitdagingen van gedachten te wisselen en om tot progressieve (beleids)oplossingen te komen.

De WBS werkt daarbij in het bijzonder nauw samen met de Duitse Friedrich Ebert Stiftung, het Britse Policy Network, de Vlaamse Gerrit Kreveld Stichting, die *Samenleving en Politiek* uitgeeft, en met de in Brussel gevestigde FEPS, de Foundation for European Progressive Studies. Maar ook is er regelmatig contact met collega-instituten uit de Verenigde Staten (The Center for American Progress), Spanje, Frankrijk, Hongarije en Scandinavië.

Centraal in de samenwerking op internationaal niveau stond het *Amsterdam Process. The ideological renewal of European Social Democracy - A new revisionism for the 21st century*. Het brengt sinds 2009 een groep denktanks, wetenschappers, politici en politieke adviseurs bijeen voor een ambitieus project van reflectie op de belangrijkste politieke vraagstukken en dilemma's waarmee de sociaal-democratie wordt geconfronteerd. Het Amsterdam Process speelt zich af in diverse Europese hoofdsteden. Het is een gezamenlijk denk-, schrijf- en discussieproject van de centrum-linkse denktanks. Het project, vernoemd naar de start ervan in het Bethaniën Klooster te Amsterdam in 2009, wordt gedragen door Policy Network, de WBS en FEPS gezamenlijk. Het omvat een serie hoogwaardige seminars op het snijvlak van wetenschap, beleid en politiek. Doel: de Europese sociaal-democratie van nieuwe denimpulsen en politiek-wetenschappelijke ideeën te voorzien en een toekomstgerichte *relaunch* van de Europese sociaal-democratie te verzorgen. Een van de uitgangspunten van het Amsterdam Process is een actief teruggrijpen op de ideologische wortels en tradities van de sociaal-democratie. Nieuwe maatschappelijke trends en dilemma's van frisse sociaal-democratische antwoorden voorzien: dat is de ambitie. Dit alles nauw verbonden met de zorgen en verwachtingen van burgers, ter ontregeling van een routineuze bestuurderspartij. De output van het proces is gericht op een zelfbewuste plaatsbepaling voor de Europese sociaal-democratie, gebaseerd op de uitwisseling van onderzoeksresultaten en verschillende nationale ervaringen, op intensieve discussies en een serie publicaties.

Dit project vond een voorlopige afsluiting in een tweetal publicaties: *After the Third Way: The Future of Social Democracy in Europe*, waaraan van WBS-zijde René Cuperus en Mark

Elchardus een bijdrage leverden; en het gezamenlijk met Policy Network opgestelde manifest *A Centre-Left Project for New Times. Confronting the challenges of electability and governance* - het resultaat van intensief overleg en schrijfwerk van Olaf Cramme, Patrick Diamond, Roger Liddle, Frans Becker en René Cuperus.

Prioriteit voor de WBS bleef daarnaast het uitbreiden en onderhouden van expert gemeenschappen om de ideeënontwikkeling ten behoeve van de sociaal-democratie te bevorderen. Het programma van de WBS beperkte zich overigens niet tot de hier beschreven activiteiten. Individuele stafleden droegen in nationale en internationale fora bij aan het debat over de beginselen, electorale positie en koers van de PvdA en de sociaal-democratie, brachten adviezen uit aan de Partij van de Arbeid en publiceerden in of gaven interviews aan kranten en weekbladen. De WBS organiseerde debatten op haar website over brandende kwesties. Het maandblad van de WBS, *Socialisme & Democratie*, besteedde aandacht aan voor de sociaal-democratie relevante politieke en maatschappelijke vraagstukken. De WBS werkgroepen, tenslotte, organiseerden een groot aantal bijeenkomsten op hun eigen terrein.

WBS-boekpublicaties 2012

In 2012 publiceerde de WBS:

- Bertus Mulder, *Het hart van de sociaal-democratie. Over het belang van arbeid en zeggenschap*, Den Haag 2012.
- *Naar een linkse begroting, Zes economen over de zin en onzin van een snelle tekortreductie*, WBS Cahier, Den Haag 2012.
- Werkgroep Zorg, *Samen werken aan een gezond en waardig leven*, WBS Cahier, Den Haag 2012.

Samen met Policy Network publiceerde de WBS:

- *A Centre-Left Project for New Times. Confronting the challenges of electability and governance*, Policy Network, London 2012.

Begin 2013 verschenen (de laatste twee uitgaven als WBS jaarboek 2012):

- Menno Hurenkamp, Annemarieke Nierop en Monika Sie Dhian Ho (red.), *Tegenwicht. Waarom waarden ertoe doen*, Amsterdam 2013.
- Menno Hurenkamp en Monika Sie Dhian Ho, *Vooruit. De verzwegen politiek van het dagelijks leven*. Met een nawoord van Mark Elchardus, Amsterdam 2013.
- Monika Sie Dhian Ho, *Van Waarde. Sociaal-democratie voor de eenentwintigste eeuw*, Amsterdam 2013.

Van Waarde. Sociaal-democratie voor de 21ste eeuw

In het kader van het Van Waarde-project kwam de Kompas-groep regelmatig bijeen om onderdelen van het project en concepten voor het eindresultaat te bespreken. Curator Felix Rottenberg leidde de discussies van dit creatieve gezelschap. Curator Hans Boutellier verzorgde een samenvattende tekst van de discussies en bijdragen. Die afsluitende beschouwing is opgenomen in de bundel *Tegenwicht*.

Menno Hurenkamp en Monika Sie reisden samen met WBS-stagiairs Niels Graaf, Arnold de Groot, Jan Erik Keman, Sara Murawski en Hendrik Noten door het land om interviews af te nemen voor wat uiteindelijk de publicatie *Vooruit* zou worden. Bouwstenen voor het Van Waarde-project vormden een serie Van Waarde-uitgaven van *Socialisme & Democratie*, waarvan in dit verslagjaar de uitgaven over 'Binding' en 'Levensloop' verschenen. De uitgaven werden op druk bezochte publieke bijeenkomsten ten doop gehouden. Bovendien verzorgden stafleden van de WBS een groot aantal inleidingen en discussiebijdragen op tal van (afdelings)bijeenkomsten binnen de Partij van de Arbeid over (onderdelen van) het Van Waarde-project.

Op 1 februari 2012 werd in de theaterzaal van De Nieuwe Vorst in Tilburg de speciale uitgave van *Socialisme & Democratie* over het thema binding gepresenteerd, met allereerst bijdragen over lokale en regionale binding (in wijken, dorpen, steden en gemeentes) door middel van lokale initiatieven, van Jan Hamming, Saïd Achouitar en Bowen Paulle. In de tweede plaats stond het belang van de bindende factor van de samenleving als geheel centraal, met bijdragen van Albert-Jan Kuitert, Marjan Minnesma en Willem Witteveen. Mark Elchardus, hoogleraar sociologie aan de Vrije Universiteit in Brussel, reflecteerde vanuit zijn eigen onderzoekspraktijk op het thema binding. Hij bekritiseerde het idee van de liberale bevrijdingsdrang die langzaam maar zeker ook in het sociaal-democratische discours binnengeslopen is en pleitte voor een terugkeer naar de wortels van de sociaal-democratie als bindende beweging. De avond werd afgesloten door Job Cohen.

Op 28 maart werd de speciale Van Waarde-uitgave van *Socialisme & Democratie* over levensloop ten doop gehouden in Nijmegen. Centraal bij de presentatie van dit laatste Van Waarde-thema stond de verandering in onze levenspatronen sinds de jaren vijftig en de eisen die dat stelt aan onze verzorgingsstaat. We studeren langer, werken meer (vooral vrouwen), krijgen later kinderen, veranderen vaker van baan en van levenspartner en worden veel ouder. Maar het maatschappelijk leven en onze verzorgingsstaat zijn nog teveel gericht op de mannelijke kostwinnaar met een baan voor het leven. De verzorgingsstaat zal moeten worden ingericht op de nieuwe, soms lastige transitie: van onderwijs naar baan, van baan naar baan, van werkloosheid naar werk. Hoe ontlasten we het spitsuur van het leven (zorgen voor ouders en kinderen, werken op onregelmatige tijden, bijscholing volgen - en dan ook nog al die tijd volhouden dat je gelukkig bent)? Hoe kan een meer ontspannen levensloop voor iedereen bereikt worden? Als inleiders traden Monika Sie Dhian Ho, Kees Schuyt, Esther-Mirjam Sent, Anton Hemerijck en Susanne Heeger-Hertter op. De avond werd afgesloten door Jeroen Dijsselbloem en stond onder leiding van Menno Hurenkamp. Naomi Woltring tekende voor de organisatie van beide bijeenkomsten.

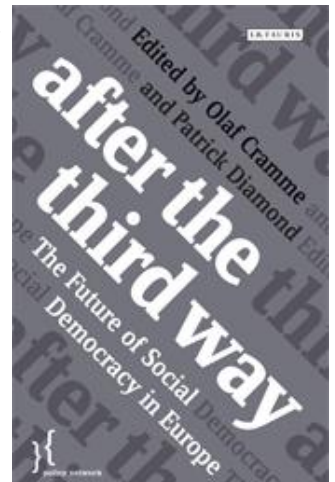
Er was in dit verslagjaar regelmatig aandacht van de media voor het project. Op de site van de WBS werd het Forum-debat gestart over verschillende deelthema's.

Het Amsterdam Process

De Wiardi Beckman Stichting maakt al sinds het midden van de jaren 1990 deel uit van een internationaal netwerk van denktanks, academici en politici die gezamenlijk de koers van de sociaal-democratie bespreken – zoekend naar wat bindt en naar wat de nationale partijen en denkwerelden onderscheidt. René Cuperus is voor de WBS verantwoordelijk voor deze internationale contacten. Met de WBS, de internationale denktank Policy Network en de FEPS als organisatorische spil en in samenwerking met denktanks uit andere landen werd het Amsterdam Process het forum voor internationale ontmoeting en debat.

In mei 2012 sloten de deelnemende partners het Amsterdam Process voorlopig af met een tweetal publicaties. Het boek *After the Third Way: The Future of Social Democracy in Europe* bevat een selectie van de beste stukken over de problemen en kansen van de hedendaagse Europese sociaal-democratie, geschreven door vooraanstaande wetenschappers en publicisten uit Europa (o.a. Andrew Gamble, John Kay, Bo Rothstein, Tobias Dürr & Robert Misik, René Cuperus & Mark Elchardus, John Lloyd, Patrick Diamond & Olaf Cramme).

Samen met Policy Network publiceerde de WBS tevens *A Centre-Left Project for New Times. Confronting the challenges of electability and governance*. Dit manifest – het resultaat van intensief overleg en schrijfwerk van Olaf Cramme, Patrick Diamond, Roger Liddle, Frans Becker en René Cuperus - laat zien hoe centrum-linkse partijen de uitdagingen van maatschappelijke transformatie, verkiesbaarheid en ‘regeergeloofwaardigheid’ tegelijkertijd tegemoet kunnen treden. Dit document is te downloaden van de WBS-site en de site van Policy Network. Onze Engelse collega’s spreken van ‘a distinctive political strategy which sets out how left-of-centre parties can turn the tide of stagnation and attain a new vibrancy and radicalism. "A Centre-Left Project for New Times" urges social democrats to recognise that there is a credibility gap and delivery deficit which goes much deeper than political positioning and new rhetoric. It responds by setting out a sharper more coherent path for radical social democratic reform which draws together governing values, policy challenges, structural constraints and public attitudes. Under the aegis of the Amsterdam Process, the publication is the culmination of two years of intensive debate and research which has involved a host of serving politicians, senior experts and academic commentators in meetings across European capitals.’

Daarnaast participeerden stafleden van de WBS in diverse andere internationale projecten, conferenties en seminars. Pim Paulusma maakte deel uit van een tweetal werkgroepen van de Foundation for European Progressive Studies (FEPS). Hij nam in het kader daarvan deel aan enkele seminars aan het Renner Instituut in Wenen.

FEPS en transatlantische dialoog

In dit verslagjaar trad Monika Sie toe tot de *Next Left Focus Group* van de FEPS en het Oostenrijkse Renner Instituut, die eens in de twee maanden bijeen komt, ‘with an aim to provide a pan-European platform for a debate on the state of social democracy’. In oktober nam zij deel aan de onderzoeksbijeenkomst van deze groep, met het oog op de voorbereiding van een publicatie over

sociaal Europa. In november nam Monika Sie deel aan de startconferentie van een intensieve Transatlantische dialoog, opgezet door het Amerikaanse Centre for American Reform van John Podesta, het internationale samenwerkingsverband Global Progress, en de internationale denktank Policy Network. Bill Clinton inspireerde een nieuwe generatie van politici tot hervatting van deze Transatlantische samenwerking, die in zijn tijd leidde tot de ontwikkeling van 'De Derde Weg'. De WBS zal een rol gaan spelen in de verbinding van deze Angelsaksische denktanks met het Europese continent, en mogelijk in 2014 een vervolgonferentie organiseren in Nederland.

Het internationale debat over de koers van de sociaal-democratie

René Cuperus leverde een bijdrage aan diverse internationale evenementen en seminars. Zo hield hij de key-note lecture op de in februari in Berlijn door das Progressive Zentrum en de Friedrich-Ebert-Stiftung georganiseerde conferentie 'Partnership for European Progress. Which Europe do we want?'. Hij nam samen met Hans Schenk namens de WBS deel aan het denktank-seminar 'A Renaissance for Europe. Towards a Common Progressive Vision', in maart in Parijs georganiseerd door de Fondation Jean Jaurès, Italianieuropei, Friedrich Ebert Stiftung en FEPS, waar Daniel Cohen ('A Europe of growth and solidarity') en Vivien Schmidt ('Democratic Europe') als inleider optraden. De zaterdag stond geheel in het teken van La Présidentielle, de campagne voor de Franse presidentsverkiezingen. Met naast een grote 'Europese' rede van François Hollande bijdragen van Sigmar Gabriel (SPD), David Milliband (Labour), Martin Schulz en Hans Swoboda (Europees Parlement).

Op 24 en 25 april vond in Berlijn een door Das Progressive Zentrum, Policy Network, FEPS en de Wiardi Beckman Stichting georganiseerde bijeenkomst plaats onder de titel: *The New Social Democratic Settlement*. Met een openbaar debat tussen belangrijke spelers in de sociaal-democratische moderniseringsstrategie van de jaren 1990 - Peer Steinbrück, Peter Mandelson, Pär Nuder en Alfred Gussenbauer, onder leiding van Anke van Hassel, hoogleraar aan de Hertie School of Governance. Titel van het debat: 'After the third way: The renewal of European social democracy'. Zij reflecteerden op de vernieuwingen van toen en op de opdracht in de huidige tijd een geloofwaardig sociaal-democratisch economisch programma te formuleren. En een drietal interactieve sessies over 'The eurozone crisis: fiscal compact versus growth compact – the new political dividing line?', 'Social justice and economic efficiency: renewing the promise or facing the trade-offs' en 'Redefining the crisis: what the centre-left must now do'. Met bijdragen van Wolfgang Schmidt, Tobias Dürr, Roger Liddle, Hubertus Heil, Douglas Alexander, Alfred Gussenbauer, Frank Vandenbroucke, Carlos Rivera, Susan Neiman, Ernst Stetter, René Cuperus, Gesine Schwan, Peter Taylor Gooby en Ralf Fücks.

Voorts verzorgde René Cuperus in mei en juni in Montenegro lezingen voor een seminar voor 'Young Promising Politicians from the Balkan' over program en methode van de sociaal-democratie, op uitnodiging van de Alfred Mozer Stichting. Hij nam in september deel aan een forum in Brussel bij de perspresentatie van het rapport 'Recapturing Europe's Reluctant Radicals' van Counterpoint uit Londen. In november hield hij een inleiding op de conferentie, 'The Social Democratic Response to Nationalism & Populism in Europe', in Kiev, Oekraïne. Deze conferentie, met deelnemers uit geheel Oost en Centraal-Europa, werd georganiseerd door de Friedrich Ebert Stiftung en de Alfred Mozer Stichting. Hij was key-note spreker op het in november door de FEPS en twee Hongaarse zusterorganisaties georganiseerde congres 'Democracy, Freedom and Liberty in Central and Eastern Europe, Towards a stronger European democracy' in Budapest. Op 27 november sprak hij over 'Voraussetzungen für ein erfolgreiches Europa', op het Duits-Nederlands Forum in het *Auswärtiges Amt* in Berlijn.

Kollaps der Mitte?

'Kollaps der Mitte? Nach dem Erdbeben in den Niederlanden: Wirbelt Europas Krise auch das deutsche Parteiensystem durcheinander?' Onder deze (naar later bleek ietwat voorbarige) titel

organiseerde de WBS samen met de Duitse Friedrich Ebert Stiftung en das Progressive Zentrum, vlak na de verkiezingen, op 14 september, een seminar in Berlijn. Dit seminar, waar van Nederlandse kant Paul Tang en René Cuperus als sprekers optraden, was georganiseerd om de Nederlandse verkiezingsuitslag te duiden en te vergelijken met de Duitse situatie.

Populism, extremism and the mainstream

Op 21 en 22 november organiseerde de WBS in samenwerking met Policy Network en de Barrow Cadbury Trust in het Wilhelminadok in Amsterdam een seminar over ‘Populism, extremism and the mainstream’. In drie sessies over de achtergronden van het populisme en rechts-extremisme, de electorale uitdagingen en de antwoorden in campagnes, politiek en beleid presenteerden onderzoekers uit een groot aantal Europese landen hun bevindingen. Met medewerking van Koen Vossen, Paul Taggart, Bram Spruyt, Peter Kreko, Liesbet van Zoonen, Sylvia Kritzinger, Anders Jupskas, Teun Pauwels, Tjitske Akkerman, Matthew Goodwin, Martien Kuitenbrouwer, Rafal Pankowski, Nick Lowles, René Cuperus, Anthony Painter en Hajo Boomgaarden. Namens de WBS namen, naast René Cuperus, Frans Becker, Tom Plat en Hendrik Noten aan de bijeenkomst deel.

Harvard meets Oxford

Onder de titel ‘The next centre-left century. Lost or anew? American progressive-liberalism and European social democracy’ organiseerden Policy Network en FEPS samen met de universiteiten van Harvard en Oxford een tweedaagse conferentie in Oxford. De conferentie had als doel te onderzoeken hoe de Amerikaanse en Europese progressieve tradities zich aanpassen aan de ideologische druk en structurele beperkingen die zich in onze eeuw aandienen. Welke nieuwe begrippen, analyses en perspectieven geven het progressieve denken vorm? Vindt er een paradigma-wisseling plaats, weg van het neo-liberalisme?

In een zestal sessies werd aan de hand van papers gediscussieerd over 6 kernthema's: 1) the next centre-left century; 2) government versus governance?; 3) market capitalism after the crash: politics, economics and finance; 4) the new politics of redistribution: wealth, power and life chances; 5) rhetoric and reality: the crisis as a paradigm shift; 6) a new centre-left century: where next for centre-left politics.

Inleidingen en discussieleiding werden verzorgd door Ernst Stetter, Roger Liddle, Peter Hall, Andrew Gamble, Sheri Berman, Patrick Diamond, Pippa Norris, Claus Offe, Wolfgang Merkel, Catherine de Vries, Olaf Cramme, Jeffry Frieden, Tony Atkinson, Paul de Grauwe, Anton Hemerijck, Gustav Horn, Alfred Gusenbauer, Douglas Alexander, Frans Timmermans, Michael Kennedy, Jane Jenson, Lane Kenworthy, Bruno Pallier, Jacob Hacker, Rachel Reeves, Jared Bernstein, David Kennedy, Craig Calhoun, Colin Crouch, Ania Skrzypek, David Miliband, Shirley Williams en Will Marshall. Monika Sie en René Cuperus namen namens de WBS deel aan de conferentie.

Progressive Governance Conference

Op 12 oktober namen Lodewijk Asscher en Monika Sie deel aan de Progressive Governance Conference in Dublin. Lodewijk Asscher verzorgde een inleiding in het panel ‘Governing as Social Democrats’.

Debatten, projecten en bijeenkomsten

Bertus Mulder over het belang van arbeid en zeggenschap

Tijdens het congres van de Partij van de Arbeid, op 22 januari, presenteerde de WBS de studie van Bertus Mulder, *Het hart van de sociaal-democratie. Over het belang van arbeid en zeggenschap*, waarin de auteur het denken over arbeid in de Nederlandse sociaal-democratie reconstrueert aan de hand van de opvattingen van Pieter Jelles Troelstra, Andries Sternheim, Willem Drees, Stan Poppe en Wim Kok. Hij stelt vast dat het denken over arbeid en zeggenschap in de sociaal-democratie op de achtergrond is geraakt. Mulder benadrukt de relevantie van deze thema's voor de huidige tijd en ontvouwt een actuele agenda voor een politiek van de arbeid, die de PvdA in samenwerking met de vakbeweging moet ontwikkelen. Het boek werd in ontvangst genomen door Hans Spekman. Kees Korevaar, Mariette Hamer en de auteur gingen met elkaar en het publiek in debat onder leiding van Monika Sie Dhian Ho.

Maurice Glasman

Op 30 januari organiseerde Arne Mosselman samen met René Cuperus een lezing van Maurice Glasman. Glasman is de uitvinder en drager van 'Blue Labour', een label dat staat voor de ambitie om traditionalisme terug te brengen in het progressieve denken van de Britse Labour Party. Blue Labour combineert radicale systeemkritiek met een mensbeeld waarin het goede leven, geloof, familie en de gemeenschap centraal staan. Glasman geldt als de goeroe van Labour-leider Ed Milliband, de opvolger van de onfortuinlijke en impopulaire Gordon Brown. Hij staat een radicaal traditionalisme voor, als reactie op het veel te ver gaande neoliberale en technocratische karakter van New Labour en de Derde Weg. Glasman - enigszins controversieel door provocerende statements over het kapitalisme, immigratie en de verzorgingsstaat -, heeft het afgelopen jaar school gemaakt met zijn pleidooi terug te keren naar Labour van voor 1945: onderlinge relaties tussen mensen moeten centraal staan, niet een grote anonieme verzorgingsstaat die alle verantwoordelijkheid van mensen wegneemt. Ontwrichtende globalisering en kapitalisme moeten veel sterker beteugeld worden om de mens te beschermen, Labour moet voorop lopen in deze strijd en de samenwerking met alle andere gemeenschappen aangaan. Maurice Glasman zette de uitgangspunten van Blue Labour uiteen tijdens een lezing in De Balie te Amsterdam. Voorzitter van de Wiardi Beckman Stichting en wethouder van Amsterdam Lodewijk Asscher trad op als coreferent.

Reconciling Economic and Social Europe: Which Reform Strategy

Samen met de Jean Monnet leerstoel in European and Transnational Governance, aan de Universiteit van Amsterdam organiseerde de Wiardi Beckman Stichting op 15 februari een lezing van Maurizio Ferrera (Universiteit van Milaan) en een discussie met Anton Hemerijck (VU), Frank Vandenbroucke (UvA), René Cuperus (WBS), Rory O'Donnell (Irish National Economic and Social Council), Ronald Plasterk, Ab Klink (CDA), and Agnes Jongerius (FNV) en het publiek over het thema 'Reconciling Economic and Social Europe: Which Reform Strategy?'

Makke schapen

Op 1 maart verzorgde de WBS in samenwerking met uitgeverij Prometheus de presentatie van *Makke schapen. Over volgzame burgers en vluchtige politiek*, geschreven door oud-WBS-directeur en oud-PvdA-Tweede Kamerlid Paul Kalma. In zijn nieuwe boek analyseert Kalma de

verbazingwekkend grote invloed die het vrijemarkt-denken nog altijd uitoefent. De financiële crisis heeft de nadelen en gevaren van dat denken onbarmhartig aan het licht gebracht. Alleen: het lukt maar niet om het neoliberale tijdperk af te sluiten. Sterker nog, economie en politiek lijken op de oude voet door te gaan. Het bankwezen is niet echt hervormd. De sociale ongelijkheid blijft toenemen. En na dertig jaar bezuinigen op de collectieve sector gaan we... bezuinigen op de collectieve sector. Waarom leggen de sociaal-democratische partijen zich zonder veel verzet, hooguit tegenstribbelend, bij dat beleid neer? En waarom roept het niet veel meer maatschappelijk verzet op? De internationalisering van de economie speelt een rol, net als een geïndividualiseerde cultuur waarin maatschappelijke problemen al gauw tot persoonlijk falen worden herleid. Maar minstens zo belangrijk is de verregaande verbestuurlijking van de politiek. De traditionele

volkspartijen zijn hun richtinggevend en mobiliserend vermogen kwijtgeraakt. De sociaal-democratie zal zich, met andere linkse partijen, uit die klem moeten bevrijden. Wie het streven opgeeft om de economie aan eisen van rechtvaardigheid, duurzaamheid en kwaliteit te binden, berust in een democratie van klein formaat. Daar gaat het debat over rituele slacht. Daar worden maakbaarheidsverlangens op het strafrecht geprojecteerd. Daar zoeken schapen kortaangebonden herders. Felix Rottenberg trad op als gastheer en discussieleider. Paul Kalma verzorgde een inleiding, Xandra Schutte (hoofdredacteur van De Groene Amsterdammer), Ron Meyer (vakbondsbestuurder bij FNV Bondgenoten en voorzitter van de Heerlense SP-fractie) en Monika Sie Dhian Ho verzorgden commentaar en gingen met de auteur, elkaar en het publiek in discussie.

Hoe groeien we uit de crisis?

De Partij van de Arbeid belegde in nauwe samenwerking met de WBS het economendebat 'Hoe groeien we uit de crisis?' op dinsdag 3 april in het Geldmuseum te Utrecht. Twee vragen stonden daarbij centraal: Wat is het alternatief voor een volgende ronde van miljardenbezuinigingen die de gevolgen ervan eenzijdig verdelen en die de economie nog verder in een recessie dreigen te doen belanden? En hoe kunnen we door slim te bezuinigen en verstandig te hervormen uit de crisis groeien? Hans Spekman opende de avond. Aan de twee discussierondes werden bijdragen geleverd door Esther-Mirjam Sent, Ben Dankbaar, Arnoud Boot, Kees van Paridon, Paul Tang, Arie van der Hek en Hans Schenk. Diederik Samsom sloot de avond af. De WBS verzorgde daarbij een digitaal WBS Cahier, *Naar een linkse begroting. Zes economen over de*

zin en onzin van een snelle tekortreductie, Den Haag, april 2012. Ingeleid door Annemarieke Nierop en Pim Paulusma, en met bijdragen van Flip de Kam, Paul Tang, Alfred Kleinknecht, Kees van Paridon, Arie van der Hek en Arjen van Witteloostuijn.

Nationale politie

Op 19 april organiseerden de WBS en de Eerste Kamerfractie een gezamenlijk expertseminar over het wetsvoorstel nationale politie. Ruud Koole, Cyrille Fijnaut en Ferd Crone verzorgden inleidingen.

WBS zorgnota 'Samen werken aan een gezond en waardig leven'

Op donderdag 29 november presenteerde de WBS in de Noenzaal van de Eerste Kamer de nota 'Samen werken aan een gezond en waardig leven'. De WBS zorgnota werd in de week voor de begrotingsbehandeling VWS aangeboden aan staatssecretaris Martin van Rijn, in aanwezigheid van onder meer de PvdA-woordvoerders in de Tweede Kamer Lea Bouwmeester en Otwin van Dijk. Monika Sie opende en sloot de bijeenkomst, Kim Putters en Dirk Achterbergh gaven een toelichting op de nota. De discussie stond onder leiding van Pauline Meurs. De bijdrage van Kim Putters, 'Naar een waardevolle visie op zorg', in *Socialisme & Democratie* 69 (2012) 9/10, is gebaseerd op de zorgnota.

Wiardi Beckman Stichting en Partij van de Arbeid

Voor het congres van de Partij van de Arbeid begin 2013 heeft een commissie onder leiding van Nico Schrijver een nota en resolutie over het internationaal beleid van Nederland voorbereid: *Met het gezicht naar de wereld. Nederland en sociaaldemocratische internationale politiek*. Deze resolutie is een vervolg op de resolutie 'Voorbij de waterlinie' van eind jaren negentig, en de rapporten 'Vreedzaam veilig' (2006) en 'Een goede ontwikkeling' (2006). Monika Sie (vice-voorzitter) en Frans Bieckmann, die daarvoor tijdelijk door de WBS was gecontracteerd, maakten onderdeel uit van het schrijfteam voor de nota en concept-resolutie. Ook René Cuperus en Kati Piri verrichtten namens de WBS werkzaamheden voor de commissie. Door de WBS is op de site een uitgebreid Forum-debat over de nota en concept-resolutie georganiseerd.

Monika Sie maakte, evenals Kompasgroep-lid Kees Schuyt, deel uit van de commissie die de resolutie Van Waarde opstelde voor het congres van de PvdA in februari 2013. Zij verzorgde een belangrijk deel van de tekst. Zij maakte tevens deel uit van de commissie die het verkiezingsprogramma van de PvdA voor de Tweede-Kamerverkiezingen van 2012 opstelde. Werkgroepen en werkconferenties met experts uit de kring van de WBS leverden materiaal voor het programma. Monika Sie nam voorts als adviserend lid deel aan de beraadslagingen van het Partijbestuur en het Strategisch Beraad.

René Cuperus verkende met vertegenwoordigers van Groen Links en de SP de mogelijkheid voor een kleine serie discussiebijeenkomsten over brandende kwesties. In 2012 is een bescheiden begin daarmee gemaakt. Hij organiseerde onder meer in maart een debat in kleine kring over 'linkse antwoorden op de economische crisis' met inleidingen van de economen Alfred Kleinknecht, Paul de Beer en Geert Reuten. Frans Becker nam daaraan deel namens de WBS.

Geschiedenis van de PvdA

Frans Becker schreef samen met Gerrit Voerman en Joop van Holsteijn een bijdrage over de recente geschiedenis van de PvdA aan een bij Palgrave te verschijnen overzichtswerk over de sociaal-democratie in Europa. Hij bereidt als redacteur (en mede-auteur) samen met Gerrit Voerman een bundel over de geschiedenis van de Partij van de Arbeid voor die in de reeks van het Documentatiecentrum Nederlandse Politieke Partijen van de RUG bij Uitgeverij Boom zal verschijnen.

Stafleden van de Wiardi Beckman Stichting verzorgden daarnaast een groot aantal lezingen en discussiebijdragen, werden geïnterviewd of traden op in radioprogramma's, verzorgden colleges en debatteerden in discussieprogramma's.

Werkgroepen

Het karakter van de WBS als netwerkorganisatie komt onder meer tot uiting in de werkgroepen die rondom de stichting functioneren. Zij dienen als discussieforum voor experts uit de wereld van de wetenschap, maatschappelijke betrokkenen en politici; zij vormen evenzeer kanalen voor advisering aan volksvertegenwoordigers van de PvdA; en zij ondersteunen periodiek het programmatische werk van de partij (onder andere met adviezen aan de verkiezingsprogrammacommissie). In dit verslagjaar is deze netwerkstructuur verder uitgebreid en geconsolideerd.

Werkgroep Eigentijdse Sociaal-Democratie

De Wiardi Beckman Stichting streeft ernaar de ideeënontwikkeling van een nieuwe generatie te stimuleren en deze een plaats te bieden in het wetenschappelijk werk ten behoeve van de sociaal-democratie. Er heeft zich een groep jonge academici gevormd - de Werkgroep Eigentijdse Sociaal-Democratie - onder voorzitterschap van Rutger Claassen en Adriaan van Veldhuizen. Pieter van der Straaten en Bastiaan van Apeldoorn verzorgden in het collegejaar 2011-2012 de programmering. Het doel van de werkgroep is de politiek-theoretische grondslagen van de hedendaagse sociaal-democratie opnieuw te doordenken en waar nodig te herformuleren. De leden bespreken gezamenlijk kernteksten uit de sociaal-democratische traditie en teksten van hedendaagse politiek-theoretici en filosofen. Zij beogen over hun bevindingen te publiceren in WBS-verband en benutten de opbrengst van de gespreksgroep voorts in de verschillende WBS-activiteiten waaraan zij deelnemen. De werkgroep komt een maal in de zes weken bijeen.

Het jaarthema voor collegejaar 2011-2012 was kapitalismekritiek.

Op 13 januari ging de werkgroep in op de inherente instabiliteit van het (financiële) kapitalisme en de noodzaak tot regulering. Ze bespraken het klassieke boek *Stabilizing an unstable economy* (1986) van de heterodoxe econoom Hyman Minsky. Naomi Woltring verzorgde een inleiding.

Op 16 februari ging de werkgroep verder in op de instabiliteit van het kapitalisme en de financialisering van het kapitalisme. Naomi Woltring verzorgde een inleiding.

Op 21 maart ging de werkgroep in op ongelijkheid op de arbeidsmarkt. Florian Sniekers verzorgde een inleiding.

Op 21 maart ging de werkgroep in op gesegmenteerde arbeidsmarkten, aan de hand van teksten van Ruud Muffels, Coen Teulings, Florian Sniekers, Glen Cain en Jill Rubery. Florian Sniekers verzorgde een inleiding.

Op 25 april ging de werkgroep in op Marx, fetisjisme en verdinglijking, aan de hand van teksten van Albert O. Hirschman, Karl Marx, Georg Lukács, David Harvey, W. Peter Archibald. Sara Murawski verzorgde de inleiding.

Op 30 mei sprak de werkgroep over authenticiteit en creativiteit in een kapitalistisch systeem, aan de hand van teksten van Naomi Klein, Joseph Schumpeter, Jonathan Frantzen, William Morris en Mars van Grunsven. Naomi Woltring verzorgde de inleiding.

Het jaarthema voor collegejaar 2012-2013 is de Eurocrisis.

Op 12 september sprak de werkgroep over de eurocrisis en de depressie, aan de hand van teksten van Paul de Grauwe en Paul Krugman. De inleiding werd verzorgd door Bastiaan van Apeldoorn en Pieter van der Straaten.

Op 24 oktober sprak de werkgroep over de politieke kant van de Eurocrisis en het vraagstuk van de (implicaties voor) democratische legitimiteit aan de hand van teksten van Fritz Scharpf, Jürgen Habermas, Ben Crum, Dani Rodrik en de Spinelli Group. De inleiding werd verzorgd door Bastiaan van Apeldoorn.

Op 12 december sprak de werkgroep over de effecten van de huidige crisismaatregelen op de verzorgingsstaten van de EU-lidstaten aan de hand van teksten van Degryse & Pochet, Frank Vandenbroucke en Fritz Scharpf. De inleiding werd verzorgd door Pim Paulusma

Werkgroep Geschiedenis

De WBS Werkgroep Geschiedenis bestaat uit Jacco Pekelder, Adriaan van Veldhuizen, Jouke Turpijn, Erie Tanja, Karin van Leeuwen, Frans Becker, Frank van As, Bram Mellink, Liesbeth van de Grift en Ilse Raaymakers. In dit verslagjaar nam Karin van Leeuwen het voorzitterschap van de werkgroep over van Jacco Pekelder. De werkgroep stelt het programma op en organiseert bijeenkomsten die open zijn voor publiek. Zij streeft ernaar de resultaten van de bijeenkomsten om te zetten in publicaties. De werkgroep heeft zich voorts voorgenomen aandacht te besteden aan het denk- en schrijfwerk van leden van de werkgroep, waarvan een aantal bezig is met het schrijven van een dissertatie. Op een bijeenkomst op 2 april besprak de werkgroep een deel van het proefschrift van Frank van As over de cultuur van de sociaal-democratische beweging en de belevingswereld van haar leden.

Op 24 februari organiseerde de werkgroep een bijeenkomst over 'het rode lied'. Hoewel de Internationale op PvdA-congressen nog gezongen wordt, is het duidelijk dat het hier om een reliek uit voorbije tijden gaat. Maar vroeger was het zingen van rode liederen juist een belangrijk onderdeel van de sociaal-democratische (partij)cultuur. Dennis Bos (Universiteit Leiden), Frank van As (Universiteit van Amsterdam), Jan de Roder (Universiteit Maastricht) en Geert Buelens (Universiteit Utrecht) hielden inleidingen. Zangeres Liesbeth Oosterhuis van het Cabaret Canteleer bracht enkele oude en nieuwe (!) rode liederen ten gehore.

Op 25 mei organiseerde de werkgroep in samenwerking met de Alfred Mozer Stichting een symposium in het IISG over Oost-Europa in de jaren 1980 en de dilemma's voor sociaal-democraten in Nederland en West-Europa. Begin jaren tachtig: het is opnieuw volop Koude Oorlog in het verdeelde Europa. De ontspanningspolitiek staat enorm onder druk, door de modernisering van kernwapens en door de opkomst van dissidenten in communistisch Oost-Europa. Juist de sociaal-democratie in West-Europa staat voor grote dilemma's. Zij is immers, vooral door toedoen van Willy Brandt en zijn 'neue Ostpolitik', de motor achter de dialoog tussen Oost en West geweest. Kan die politiek wel worden voortgezet nu burgers in Polen en andere Oostblokstaten openlijk inspraak eisen? Zelfs als de machthebbers die roep om democratie en mensenrechten even openlijk de kop indrukken?

Op deze bijeenkomst stond het Oost-Europabeleid van de PvdA en de West-Europese sociaal-democratie in de jaren tachtig centraal. Als inleiders traden op historica Christie Miedema, die aan het DIA promoveert op een vergelijkende studie naar de reacties van onder meer Nederlandse en Duitse sociaal-democraten op de opkomst van de oppositie in Polen in de jaren tachtig; Paul Scheffer, indertijd direct betrokken bij het felle debat in de PvdA over het Oost-Europabeleid, die terugblikte op de rol van West-Europese sociaal-democraten in het Oost-Westconflict; en Arjen Berkvens, directeur van de AMS, die de vergelijking trok tussen het toenmalige beleid ten aanzien van de dictaturen in Oost-Europa en het huidige democratiseringswerk van de AMS in landen aan de randen van Europa. De bijeenkomst werd afgesloten met een discussie met het publiek onder leiding van dagvoorzitter Jacco Pekelder.

Op 9 november organiseerde de werkgroep samen met de Radboud Universiteit Nijmegen een terugblik op de hectische campagne van afgelopen zomer. Valt het 'nu doet u het weer' van Samsom niet in een breder historisch perspectief te plaatsen? Wijken de campagnes van de laatste

jaren met hun nadruk op ‘negative campaigning’ en populisme wel zo af van de hevig gepolariseerde jaren van Troelstra? Vergeten wij door onze zoektocht naar verschillen met het verleden niet dat er ook overeenkomsten tussen nu en toen zijn?

Over deze en andere vragen presenteerden – veelal jonge – onderzoekers uit de wetenschappelijke wereld de resultaten van hun onderzoek, onder leiding van dagvoorzitter Menno Hurenkamp. Over de electorale cultuur van SDAP en PvdA spraken Koen Vossen (De PvdA en het populisme), Flip Kramer (De verkiezingscampagnes van de SDAP in het interbellum), Ron de Jong (Waar wonen de PvdA-kiezers? Continuïteit en verandering), Philip van Praag/Annemarie Walter (Hoe negatief waren de campagnes van de PvdA?). Doeko Bosscher was hierbij coreferent.

Over media en verkiezingen spraken Bas de Jong (De politiek van aanwezigheid. Radio en partijpolitiek in het interbellum), Rosa van Santen (De poppetjes of de boodschap? Popularisering en personalisering op TV) en Harm Kaal (De politieke cultuur van het lijsttrekkersdebat). Huub Wijfjes was coreferent. Het symposium werd besloten met een debat waar journalist Thijs Broer (Vrij Nederland), partijvoorzitter Hans Spekman en expert op het gebied van politiek taalgebruik Hans de Bruijn (hoogleraar bestuurskunde aan de TU Delft) onder leiding van Frans Becker (WBS) zich bogen over de vraag hoe en wanneer de afgelopen verkiezingen beslecht werden. Enkele bijdragen werden gepubliceerd in *Socialisme & Democratie*; het slotdebat was integraal te volgen op de WBS-site.

Werkgroep Economie

In de Werkgroep Economie treffen economen werkzaam in de politiek, de ambtelijke dienst, maatschappelijke organisaties en wetenschap elkaar om over economische en sociale kwesties te debatteren. Voorzitters van de werkgroep zijn Kees van Paridon en Sven Stevenson. Namens de WBS zijn Frans Becker en Pim Paulusma betrokken bij de werkgroep, voor de Tweede-Kamerfractie van de PvdA is dat Henk Nijboer. Thomas Hendriks tekent voor de organisatie. Als gevolg van de verkiezingen is niet alleen de personele samenstelling van de werkgroep veranderd, maar is het aantal bijeenkomsten beperkt geweest.

Op 21 februari hield Bas Jacobs een inleiding voor de Werkgroep Economie over de financieel-economische crisis, in het bijzonder over de Europese aspecten daarvan. Ter voorbereiding van het verkiezingsprogramma belegde de WBS op 23 mei met de economenwerkgroep een bijeenkomst over economische structuur en economische groei. Arie van der Hek leidde het thema in. Hij bereidde in dit verslagjaar een rapport voor over deze thematiek, dat in 2013 verschijnt. Op 12 december leverde de werkgroep een bijdrage aan advisering inzake een Europese bankenunie.

Werkgroep Partijpolitieke Processen

De Werkgroep Partijpolitieke Processen houdt zich bezig met de ontwikkeling van politieke partijen, het partijstelsel en de uitoefening van de politieke macht. Zij verenigt analisten en beschouwers uit de wereld van het openbaar bestuur, de politiek, de wetenschap, maatschappelijke organisaties en de journalistiek. Ruud Koole is voorzitter, Arie de Jong secretaris van de werkgroep. Vanuit de WBS zijn Frans Becker, René Cuperus en Monika Sie Dhian Ho (bij toerbeurt) bij de werkgroep betrokken.

De werkgroep kwam in 2012 zeven maal bijeen.

- + Op 1 februari 2012 sprak Lodewijk Asscher over het bedrijven van politiek in het lokaal bestuur in tijden van bezuiniging.
- + Op 14 maart werd met de inmiddels als voorzitter van de PvdA teruggetreden Lilianne Ploumen niet alleen de balans opgemaakt van haar periode als partijvoorzitter, maar werd ook besproken hoe

vanuit de positie van een partijvoorzitter een hedendaagse politieke partij gepositioneerd zou moeten worden ten opzichte van haar kiezers.

+ De Werkgroep Partijpolitieke Processen besprak op 25 april de actuele politiek situatie.

Vervolgens belichtte Thijs Berman de houdbaarheid en ontwikkeling van Europese instituties. Ronald Plasterk verzorgde een coreferaat.

+ Op 6 juni hield Herman Tjeenk Willink een inleiding over de actuele invulling van het primaat van de politiek. Zijn inleiding is gepubliceerd in *Socialisme & Democratie*.

+ Op 26 september sprak Philip van Praag over de aanloop naar en de uitslag van de verkiezingen van 12 september 2012. Zijn inleiding is eveneens gepubliceerd in *Socialisme & Democratie*.

+ Op 24 oktober was Jetta Klijnsma te gast om te spreken over de huidige missie, betekenis en positie van de vakbeweging, in het bijzonder de FNV.

+ Op 19 december hield Monika Sie een inleiding over de afronding van het Van Waarde-project. In alle gevallen volgde geanimeerde en intensieve discussie.

Werkgroep electorale processen

Op 14 mei kwam de Werkgroep Electorale Processen bijeen om te spreken over de electoraal-strategische positie van de PvdA (inleiding Wouter van der Brug), Nederlandse kiezers over Europa (presentatie door Thom van der Meer) en Europa als politiek issue (kanttekeningen van Kees Aarts).

Werkgroep Arbeid

De Werkgroep Arbeid verenigt een twintigtal deelnemers uit de wereld van de wetenschap, de vakbeweging, het bedrijfsleven en de politiek. Zij bespreken een breed scala van vraagstukken op het terrein van arbeid, zoals medezeggenschap, arbeidsverhoudingen op nationaal en bedrijfsniveau, arbeidsparticipatie en arbeidsmarkt, kwaliteit van de arbeid, sociale innovatie, de relatie tussen partij en vakbeweging en arbeid in de publieke sector. Bertus Mulder is voorzitter van de werkgroep, Mieke Groen secretaris. Namens de WBS is Monika Sie Dhian Ho betrokken bij de werkgroep. Dit jaar kwam de werkgroep zeven keer bijeen en besprak de volgende onderwerpen:

+ Op 17 januari hield Alfred Kleinknecht (hoogleraar economie TU Delft) een inleiding over de beoogde hervormingen op de arbeidsmarkt, waaronder de versoepeling van het ontslagrecht.

Mariëtte Patijn en Janna Besamusca gaven een schets van de groei aan de onderkant van de arbeidsmarkt; Karin Sengers lichtte de opvattingen van de Tweede-Kamerfractie van de PvdA toe.

+ Op 27 maart legden Mariëtte Patijn en Keimpe Schilstra de uitkomst voor van een enquête onder uitzendkrachten met uitleg over de payrollconstructie. Ed Groot schetste het standpunt van de Tweede-Kamerfractie van de PvdA inzake de financiële aspecten.

+ Op 22 mei lichtte Frans Becker de door hem en Pim Paulusma in *Socialisme & Democratie* geschetste agenda voor de nieuwe vakbeweging toe. Hij en Jeroen Sprenger (van 1976 tot 1999 werkzaam voor de FNV) reageerden op het rapport van de kwartiermakers over De Nieuwe Vakbeweging.

+ Op 3 juli presenteerde Mirjam van Praag (kroonlid SER) de brochure 'Entrepreneurship Update' over sterke en zwakke punten van ondernemerschap in Nederland ten opzichte van andere landen. Mies Westerveld hield een inleiding over de positie van zzp'ers.

+ Op 25 september verzorgde Aukje Smit (TNO) een inleiding over de prestatieladder sociaal ondernemen. Nico Blok (Crossover) schetste scenario's voor de toekomst van gehandicapte jongeren, waarbij werd besloten om in kleiner verband te werken aan een concretere uitwerking hiervan. Erik Pentenga bracht de werkgroep op de hoogte van recente ontwikkelingen binnen de FNV m.b.t. de vernieuwing en opvattingen over het ontslagrecht.

- + Op 6 november bogen drie sprekers zich over de flexibilisering en het ontslagrecht. Werkgroep lid Evert Verhulp en Willem Bouwens (hoogleraar arbeidsrecht VU) schetsten gebreken van het ontslagstelsel en Ronald Dekker (Onderzoeksinstituut Reflect, Universiteit Tilburg) sprak over nut en noodzaak van verdergaande flexibilisering van de Nederlandse arbeidsmarkt.
- + Op 11 december werd een bezoek van enkele werkgroep leden aan Werkbedrijf Herstelling in Amsterdam (werkervaringsproject voor met name jonge werklozen) geëvalueerd. Roland Blonk verzorgde een inleiding over de re-integratiemarkt en de Participatiewet. Tenslotte werd het door Faïrouz ben Salah in contouren geschetste jaarplan 2013 besproken.

Werkgroep Zorg

In 2010 heeft de WBS de Werkgroep Zorg opgericht in verband met de hoge prioriteit die dit thema maatschappelijk en politiek heeft. Het bestuur van de werkgroep bestaat uit: Kim Putters (voorzitter), Dirk Achterbergh (huisarts te Amsterdam en voorzitter van de Werkgroep Patiënt Centraal), Monika Sie (directeur van de Wbs) en Faïrouz ben Salah (secretaris sinds oktober 2012). De werkgroep bestaat uit circa 30 leden: naast politici gaat het om professionals die actief zijn of zijn geweest in de praktijk of de wetenschap. Gedurende de afgelopen periode is gewerkt met expertbijeenkomsten over deelthema's in de gezondheidszorg, waaronder: marktwerking in de zorg, langdurige zorg, ziekenhuiszorg, de positie van medewerkers in de zorg en medische ethiek. De werkgroep leden hebben steeds vanuit eigen ervaring of expertise een bijdrage geleverd. In 2012 heeft de werkgroep toegewerkt naar de nota 'Samen werken aan een gezond en waardig leven'. Deze nota heeft de agenda gedomineerd van de in totaal 3 bijeenkomsten die dit jaar hebben plaatsgevonden. De nota verdedigt de stelling dat het hedendaagse debat over de gezondheidszorg in wezen een cultureel en moreel karakter draagt, meer dan een institutioneel of financieel karakter. De nota is op 29 november 2012 gepresenteerd aan staatssecretaris Martin van Rijn.

WBS Werkgroep Duurzame Ontwikkeling

Begin 2012 is de WBS Werkgroep Duurzame ontwikkeling opgericht. De werkgroep heeft als doel PvdA politici en de partij te voeden met doordachte inzichten rondom actuele en meer strategische aspecten van duurzame ontwikkeling en het debat daarover op gang te brengen. PvdA-politici zijn met regelmaat bij de bijeenkomsten aanwezig, en leden van de groep publiceren over de behandelde onderwerpen in *Socialisme & Democratie*. Begonnen met een kleine bezetting van 8 leden is de werkgroep in de loop van het jaar uitgebreid naar ongeveer 20 aan het einde van 2012. De leden komen uit de wetenschap, het bedrijfsleven, de overheid en de politiek. De voorzitter van de werkgroep is Heleen de Coninck, vice-voorzitter is Anne Janssen. De voorzitter van het netwerk PvdA Duurzaam, Rolf Steenwinkel, is eveneens lid van de werkgroep.

Op 10 februari ging de werkgroep van start met een succesvolle verkennende bijeenkomst. Op 5 maart sprak de werkgroep over duurzaamheid en sociaal-democratische waarden. Op 18 april volgde een discussie over de duurzame economie en op 20 juni over de menselijke maat in duurzaamheid: bottom-up initiatieven. Op 31 oktober, in de uitgebreide bezetting, stonden onder meer de sociaal-democratische visie op innovatie en duurzame ontwikkeling en het regeerakkoord op de agenda. Op 19 december werd het SER-advies en het nationaal energieakkoord besproken. De werkzaamheden van de werkgroep hebben geresulteerd in enkele artikelen in *Socialisme & Democratie*, onder meer in het kader van het Van Waarde-project.

Jong WBS

Jong WBS is een ontmoetingplaats om studenten en pas afgestudeerden bij de ideeënvorming in de sociaal-democratie te betrekken, vergelijkbaar met de Young Fabians in Engeland. Het jaar 2012 was voor Jong WBS een succesvolle periode. Niet alleen organiseerde Jong WBS masterclasses en politieke diners met vooraanstaande wetenschappers en spraakmakende politici. De ambitie om de leden actief aan te zetten tot het vormen van ideeën en het leveren van een concrete bijdrage aan het maatschappelijke debat kreeg bovendien gestalte door de twee denktanks die Jong WBS organiseerde en door het lanceren van de website Stuuf.nl. Op deze website publiceren leden van Jong WBS regelmatig stukken over belangrijke politieke thema's.

In 2012 organiseerde Jong WBS de volgende activiteiten:

Denktanks Lokaal en Europa

In de zomer van 2012 heeft Jong WBS het werk van de denktanks Lokaal en Europa afgerond. De denktanks zijn vooral bedoeld geweest voor het vormen van ideeën binnen Jong WBS en om de leden een platform te kunnen bieden om dieper na te denken over sociaal-democratische waarden binnen Europa en in kleinschalige lokale verbanden. De denktanks hebben daarmee een basis gelegd voor het inhoudelijke verdieping en verbreding.

Op 12 januari organiseerde Jong WBS een druk bezochte *nieuwjaarsborrel*.

Masterclass met Ewald Engelen, 19 januari

In deze interessante en goedbezochte masterclass van Ewald Engelen nam de financieel geograaf hij ons mee in de financiële wereld om te kijken hoe de crisis is ontstaan en hoe een robuuste en duurzame financiële sector gerealiseerd kan worden.

Politiek Diner met Jan Hamming, 14 februari

Tijdens dit politiek diner met Jan Hamming hebben we in Tilburg met de toenmalige wethouder gesproken over de invloed van de sociaal-democratie op lokaal niveau.

Symposium in samenwerking met Hellingproef en Jong Teldersstichting, 17 maart

Samen met Hellingproef en Jong Teldersstichting organiseerde Jong WBS een symposium voor onze leden in het huis van de democratie in Den Haag over het thema rechtvaardigheid. Na een gezamenlijk college werd in kleinere workshops gediscussieerd vanuit de verschillende politieke invalshoeken.

Masterclass met Wouter Bos, 31 mei

Wie dacht dat de financiële sector al ingewikkeld was had nog niet naar de zorgsector gekeken. Deze uitspraak was een goede samenvatting van de masterclass over de zorg van Wouter Bos. Wederom een goedbezochte masterclass waarin Bos door zijn gedegen kennis van dit terrein een heldere analyse van de grote vraagstukken in de gezondheidszorg gaf.

Afsluiting politiek jaar in samenwerking met Hellingproef en Jong Teldersstichting, 29 juni

Samen met Hellingproef en de Jong Teldersstichting werd eind juni het politieke jaar afgesloten met een gezamenlijke borrel in de tuin van de WBS.

Masterclass met Tom Jan Meeus over de Amerikaanse politieke cultuur, 23 oktober

Op 23 oktober organiseerde Jong WBS een Masterclass met Tom-Jan Meeus, voormalig Amerika-correspondent en tegenwoordig politiek redacteur van NRC Handelsblad en schrijver van het

boek *De Grote Amerikashow*. De Masterclass vond plaats naar aanleiding van de Amerikaanse presidentsverkiezingen. Meeus waarschuwde voor de Amerikanisering van de politiek. Ook de PvdA kijkt graag hoe democratische *campaigners* de boel aanpakken, maar doet een progressieve partij daar uiteindelijk goed aan als dat betekent dat er wordt weggekeken bij het maken van moeilijke keuzes? En kunnen we de ontwikkelingen aan beide kanten van de Atlantische Oceaan zo makkelijk vergelijken? Deze vragen kwamen in de Masterclass aan bod.

Openingsborrel

Op 14 november trapte Jong WBS met een openingsborrel het nieuwe politieke jaar af. Daarin werden de plannen voor het jaar toegelicht en werden de vertrekkende bestuursleden bedankt voor hun inzet.

Website Stuuf

Jong WBS lanceerde in het najaar van 2012 de website Stuuf.nl, waarop de leden van Jong WBS stukken publiceren over politieke thema's. Daarmee zette Jong WBS dit jaar een belangrijke stap in de richting naar een vereniging waarin de leden actief worden aangezet tot het vormen van ideeën en het leveren van een concrete bijdrage aan het maatschappelijke debat.

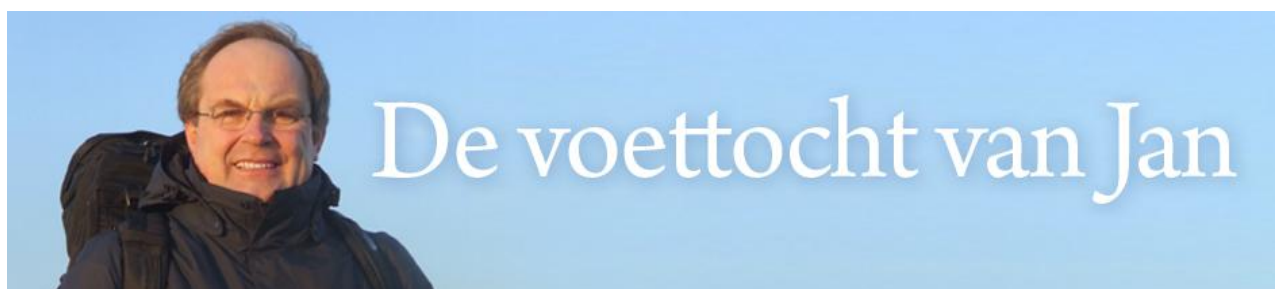
De voettocht van Jan Schuurman Hess

Jan Schuurman Hess is in 2011 begonnen met een tweejarige voettocht door Nederland, daarbij ondersteund door de WBS. Hij gaat twee dagen per week het land door om onderweg naar mensen te luisteren en met hen te praten. Want wat is de werkelijkheid van en achter de economische wereldorde voor de mensen in Nederland? Hoe wordt de solidariteit georganiseerd, tegen de achtergrond van een terugtrekkende overheid en een verzelfstandigde of geprivatiseerde publieke ruimte? Hoe organiseer je de gemeenschap, van het gezin tot de straat, van zelfstandige tot werknemer, van patiënt tot consument? Wat zijn de dromen en verwachtingen van eenvoudige, onbekende mensen, van jong en oud, rijk en arm, in de stad en op het land? En hoe bereiden zij zich voor op de toekomst? Die vragen komen onderweg aan bod tijdens ontmoetingen, gesprekken en debatten. Toevallig of goed georganiseerd. Jan Schuurman Hess loopt, om de belevingswereld van mensen te documenteren die achter de beleidswereld schuil gaat en de onrust en berusting over de politiek op te tekenen. Hij bezoekt regelmatig lokale PvdA-politici en actieve partijleden om een indruk te krijgen van de staat van de partij.

Tijdens de voettocht wordt Jan Schuurman Hess geregeld vergezeld door gasten; WBS-stafleden, politici, bijzondere of gewone mensen. Zo wandelde hij onder meer met Lodewijk Asscher, die hem de prachtige buurt rond de Harmoniehof in Amsterdam liet zien – bezit van de Coöperatieve Woningbouwvereniging ‘De Samenwerking’. Jan Schuurman Hess werd uitgebreid geïnterviewd door de met hem meegelopen VN-journalist Thijs Niemantsverdriet (VN 24 maart 2012).

Op zaterdag 4 februari belegden de WBS en Jan Schuurman Hess in Warga, Friesland een bijeenkomst om een tussenbalans op te maken. Welke conclusies zijn tot nu toe te trekken op de terreinen van arbeid, onderwijs en zorg? Hoe kunnen we een regionaal antwoord vinden op de crisis van het kapitalisme? Wat betekent dit voor de sociaal-democratie? Monika Sie Dhian Ho leidde de bijeenkomst en reflecteerde samen met Bertus Mulder, schrijver van de recent verschenen studie *Het hart van de sociaal-democratie* en oud-gedeputeerde van Fryslân en Tweede Kamerlid Lutz Jacobi op Jan's bevindingen.

De Voettocht van Jan was te volgen op <http://www.voettochtvanjan.nl/wordpress/> en via de WBS-site, waarop hij wekelijks verslag heeft gedaan van zijn bevindingen.

Socialisme & Democratie

Het maandblad van de WBS vormt al bijna zeventig jaar een brandpunt van sociaal-democratische theorievorming, maatschappijanalyse en kritische beschouwing over politiek en bestuur. Het beoogt het platform te zijn voor het politiek-wetenschappelijk debat in en rond de sociaal-democratie. In het afgelopen jaar verschenen acht nummers.

De volgende thema's stonden centraal:

- * Het sociaal-democratisch mensbeeld, met bijdragen van Rutger Claassen en Herman Noordegraaf.
- * Van Waarde – Levensloop, met bijdragen van Frans Becker & Monika Sie Dhian Ho, Mark Elchardus, Ton Korver, Anton Hemerijck, Anja Eleveld & Susanne Heeger-Hertter en Kees Schuyt
- * Onzeker werk – De grens is bereikt, met bijdragen van Alfred Kleinknecht, Ro Naastepas & Servaas Storm, Margriet Kraamwinkel & Mariëtte Patijn, Mariëtte Hamer & Ed Groot
- * Wat doen we met het tekort?, met bijdragen van Flip de Kam, Paul Tang en Daniel Mügge
- * De toekomst van de vakbeweging, met bijdragen van Frans Becker & Pim Paulusma en Paul de Beer
- * Makke schapen of makke Kalma?, met bijdragen van Dick Pels, Dick Houtman & Peter Achterberg en Paul Kalma
- * Polemiek: links = een kleine overheid, met bijdragen van Arjen van Witteloostuijn, Bart Snels, Dik Wolfson en Paul de Beer
- * Aan het roer in de publieke sector: baasjes zonder tegenspraak, met bijdragen van Ringo Ossewaarde, Sjoerd Keulen & Ronald Kroeze
- * Solidariteit in de 21ste eeuw, met bijdragen van Paul de Beer, Will Tinnemans, Wim van Oorschot & Marjolein Jeene, Romke van der Veen, Margo Trappenburg, Nico Wilterdink, Philippe van Parijs en Menno Hurenkamp
- * Polemiek: Europees regeringsfederalisme, met bijdragen van Marko Bos & Bart van Riel en Ben Crum
- * 38 zetels – geleend, gestolen, gewonnen?, met bijdragen van Philip van Praag, Marcel ten Hooven, Ron Meyer, Dick Pels, Peter Bootsma, Pieter Jan Dijkman & Raymond Gradus
- * Markt en waarden in de zorg, met bijdragen van Flip de Kam, Jet Bussemaker en Kim Putters
- * De last van de macht, met bijdragen van J.Th.J. van den Berg, Wout Cornelissen, Paul Bordewijk, Taco van Hoek, Ronald Dekker, Frans Bieckmann en Heleen de Coninck

Redactie en redactieraad waren eind 2012 als volgt samengesteld:

Redactieraad: Maurits Barendrecht, Daniël Roos, Kees Schuyt (voorzitter), Dominic Schrijer, Paul Tang, Willem Witteveen.

Redactie: Paul de Beer, Wout Cornelissen, Lucinda van Ewijk (bureauredactie), Menno Hurenkamp (hoofdredactie), Anamarija Kristic, Marijke Linthorst, Annemarieke Nierop (eindredactie), Monika Sie Dhian Ho en Adriaan van Veldhuizen.

Het Europafonds

De WBS heeft met behulp van donaties een Europafonds ingesteld, dat wetenschappelijk onderzoek op het terrein van de Europese samenwerking in gang zet, bijeenkomsten organiseert en publicaties verzorgt. Het bestuur van het fonds bestaat uit Ieke van den Burg (voorzitter), Monika Sie Dhian Ho (vice-voorzitter), Camiel Hamans (secretaris/penningmeester), Jan Cremers, Hans Ouwerkerk en Jan Marinus Wiersma. Annelies Pilon was in dienst van het fonds en organiseerde de activiteiten; zij werd terzijde gestaan door stagiaires Kim de Jong en Hedwich van der Bij.

In 2012 zijn de volgende projecten gerealiseerd dan wel gestart:

- *Copenhagen Revisited*. In samenwerking met de AMS, de FEPS en het Renner Instituut is een project opgezet dat een kritische analyse van de EU-uitbreiding beoogt. Het project bestaat uit internationale expertbijeenkomsten en een literatuuranalyse. Het project wordt uitgevoerd door Danijel Tadic, die begeleid wordt door Camiel Hamans en Jan Marinus Wiersma.
- *Solidar-project*. Het fonds draagt bij aan een Solidar-project over de 'working poor'. Met een bijdrage van het fonds heeft junior-onderzoeker Jana Besamusca een pilot study kunnen doen naar de situatie van werkende armen in Nederland. De resultaten van dit onderzoek zijn verschenen in de publicatie 'Protecting Low Wage Workers' van AIAS en Solidar.
- *De politiek van de euro, biografie van een kwetsbare munt*. Dit boek verschijnt begin 2013 en staat onder redactie van Jan Marinus Wiersma, Annelies Pilon en René Cuperus.
- *Scenariowedstrijd Europa 2030*. Het WBS Europafonds heeft dit voorjaar een wedstrijd uitgeschreven onder studenten en jonge professionals. Zij werden uitgenodigd een toekomstscenario voor Europa in 2030 te schrijven. Allereerst dienden de kandidaten een essay ter motivatie voor hun deelname in. Uit deze inzendingen zijn tien mensen geselecteerd die vervolgens een workshop scenariobouwen hebben gevolgd, aangeboden door de Rabobank. Na deze workshop kregen de deelnemers een maand de tijd hun eigen scenario te schrijven. De jury, bestaande uit Frans Timmermans (voorzitter), Ieke van den Burg, Otto Holman, Menno Hurenkamp en Paul de Vries, kozen de vier beste scenario's gekozen die gepubliceerd zijn in een bundel. Op 28 juni ontving Ries Kamphof (27) die met zijn essay 'Het scenario van de Genoodzaakte Gemeenschap' uitgeroepen werd tot winnaar van de scenariowedstrijd, de prijs van €750 uit handen van juryvoorzitter Frans Timmermans. Mark Kranenburg (NRC-redacteur en oud-correspondent te Brussel) en Frans Timmermans leidden de bijeenkomst in door hun beeld van de toekomst van Europa te geven. Vervolgens vond een debat plaats over de toekomst van Europa met de deelnemers aan de wedstrijd en de zaal onder leiding van Menno Hurenkamp.
- *Habermas en de toekomst van Europese samenwerking*. Op 24 mei heeft het fonds in samenwerking met Instituut Clingendael een lunchseminar georganiseerd over het essay van Jürgen Habermas 'Zum Verfassung Europas' (2011). Na een introductie door Jan Marinus Wiersma, volgden twee presentaties, van Frits Bolkestein en Frank Ankersmit. Zij gingen daarna met elkaar en vervolgens met de zaal in discussie.
- *Forumdebat Van Rompuy*. Op de website van de WBS is in november een on-line discussie gestart over de hervormingsvoorstellen die Herman Van Rompuy, voorzitter van de Europese Raad in het najaar van 2013 heeft gepresenteerd. Verschillende politici en denkers zijn door het fonds gevraagd een reactie te schrijven op deze plannen. Ben Crum, Marijke Linthorst en Jan Werts leverden een bijdrage aan het debat.

Het fonds is tevens organisator van de Europadenktank van de WBS, waarmee voor in Europese integratie geïnteresseerde sociaal-democraten een platform en netwerk is gecreëerd voor debat. De denktank bestaat sinds september 2011 en is in 2012 vier keer bijeengekomen, onder meer om de Europa-paragraaf van het concept verkiezingsprogramma te bespreken.

Organisatie en personeel

Curatorium en staf

Het curatorium van de WBS kwam in 2012 drie maal bijeen en werd voorts enkele malen per mail geïnformeerd en geraadpleegd. Het boog zich over het werkplan en de financiële situatie van de WBS in 2012, de financiële situatie en de begroting voor 2013 en de jaarrekening 2011. Voorts sprak het curatorium uitgebreid over de opzet en voortgang van het Van Waarde-project, over voortgang en resultaten van het Amsterdam Process en over de andere activiteiten van de stichting.

Op 5 april nam de WBS, vertegenwoordigd door Lodewijk Asscher, Monika Sie, René Cuperus, Frans Becker en Tom Plat, afscheid van curatoren die in 2011 het bestuur van de stichting hebben verlaten. Keklik Yücel, Flip de Kam, Hugo Fernandes Mendes en Job Cohen gaven bij dit ‘werkafscheid’ hun commentaar op de resultaten van het Van Waarde-project, zoals neergelegd in de serie uitgaven van *Socialisme & Democratie* tijdens een lunch in De Waag te Amsterdam.

Op 31 december bestond het curatorium van de WBS uit de volgende leden: Hans Boutellier (vice-voorzitter ter vervanging van voorzitter Lodewijk Asscher, die minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid werd), Marco Florijn, Bouke Arends (penningmeester), Ruud Koole, Trude Maas, Kim Putters, Felix Rottenberg, Esther-Mirjam Sent, Jouke de Vries, en Monika Sie Dhian Ho (secretaris).

Op 31 december bestond de **staf** van de WBS uit de volgende medewerkers:

Frans Becker, adjunct-directeur (35 uur)

René Cuperus, senior wetenschappelijk medewerker (35 uur)

Menno Hurenkampr, wetenschappelijk medewerker en hoofdredacteur van *Socialisme & Democratie* (28 uur)

Annemarieke Nierop, eindredacteur van *Socialisme & Democratie* en van de WBS-website (32 uur)

Vera van Lingen, secretariaatsmedewerker (32 uur)

Monika Sie Dhian Ho, directeur (35 uur)

Pim Paulusma, Naomi Woltring en Tom Plat waren tijdelijk voor 24 uur per week aangesteld als junior wetenschappelijk medewerker. Annelies Pilon werd aangesteld bij het Europafonds.

Als fellow waren dit verslagjaar Jan Marinus Wiersma, Arie van der Hek, Paul de Beer, Hans Wansink, Heleen de Coninck, Dirk Achterberg en Paul Kalma aan de WBS verbonden.

In 2012 waren Arne Mosselman, Christopher Houtkamp, Esther Mulder, Sara Murawski, Niels Graaf, Jan Erik Keman en Hendrik Noten als stagiairs bij het werk van de WBS betrokken. Arnold

de Groot werkte als vrijwilliger mee aan het Van Waarde-project. Myrthe Geerts was als stagiaire aangesteld bij de redactie van *Socialisme & Democratie*.

De Dr. J.M. den Uyl-leerstoel

De Dr. J.M. den Uyl-leerstoel is ingesteld vanwege de Wiardi Beckman Stichting en is ondergebracht bij de Faculteit der Maatschappij- en Gedragwetenschappen en de Faculteit der Geesteswetenschappen van de Universiteit van Amsterdam. De opdracht van de leerstoel heeft betrekking op ‘de ontwikkelingen in het democratisch socialisme in relatie tot wetenschap en samenleving’. Jan Pronk, Ad Oele, Ed van Thijn en Ad Geelhoed vervulden eerder dit hoogleraarschap. Sinds medio 2011 bekleedt dr. Frank Vandenbroucke de leerstoel.

Op 7 juni sprak Vandenbroucke zijn inaugurele rede uit, ‘Europa: de sociale uitdaging’, vanwege zijn benoeming tot bijzonder hoogleraar op de vanwege de Wiardi Beckman Stichting ingestelde leerstoel aan de Universiteit van Amsterdam (UvA). Als bijzonder hoogleraar op de Den Uyl leerstoel richt Vandenbroucke zich op sociale ontwikkelingen in Europa. In zijn inaugurele rede ging hij in op de vraag welke rol de Europese Unie vandaag speelt in het sociale beleid van de lidstaten, welke rol de Europese Unie zou moeten spelen, en welke opvattingen over sociale vooruitgang daarin aan bod komen. De tekst is beschikbaar op de website van de WBS.

Financiën

Naast de overheidssubsidie en een bijdrage van de PvdA bestonden de inkomsten van de WBS uit particuliere donaties, die een aanzienlijke bijdrage aan het totale budget van de WBS uitmaken.

Website

Eindverantwoordelijk: Annemarieke Nierop

Webredacteur: Tom Plat

Stagiairs website: Annick Hutten, Lucinda van Ewijk

In 2012 is de website van de Wiardi Beckman Stichting verder vernieuwd. De homepage kreeg een nieuw uiterlijk en de inhoud en mogelijkheden van de site werden uitgebreid. Er kwam een netwerk van alle auteurs die ooit hebben bijgedragen aan WBS-publicaties op de site (een kleine duizend auteurs). Alle bij de WBS verschenen jaarboeken kwamen online te staan, net als de *S&D*-artikelen (tot 2002). Medewerkers van de WBS verzorgden blogs en opiniërende bijdragen voor de site.

De volgende debatten werden op de website van de WBS georganiseerd:

- + Met het gezicht naar de wereld (coördinatie Frans Bieckmann)
- + Waarden in de zorg (coördinatie Annick Hutten en Annemarieke Nierop)
- + Wijst Van Rompuy de weg? (coördinatie Hedwig de Beij en Annemarieke Nierop)
- + Kunst en cultuur voor iedereen (coördinatie Lucinda van Ewijk en Annemarieke Nierop)
- + Een nieuwe vakbond (coördinatie Annick Hutten en Annemarieke Nierop)
- + Naar een linkse begroting (coördinatie Annemarieke Nierop)
- + Is de ziekte van Baumol uitgewoed? (coördinatie Annemarieke Nierop)

9. Publicaties van de stafleden van de Wiardi Beckman Stichting

Frans Becker

Frans Becker, 'What is of value. The Dutch debate on social-democratic basic values', <http://www.social-europe.eu/2012/03/what-is-of-value-the-dutch-debate-on-social-democratic-basic-values/>

Frans Becker en Monika Sie Dhian Ho, 'De heruitvinding van de verzorgingsstaat. Om de kwaliteit van het bestaan in de nieuwe levensloop', in: *Socialisme & Democratie* 69 (2012) 1+2, 54-62.

Frans Becker, 'Opgewekt gaan ze Colijn achterna', in: *de Volkskrant*, 5 mei 2012.

Frans Becker en Pim Paulusma, 'Een agenda voor een nieuwe vakbeweging', in: *Socialisme & Democratie* 69 (2012) 5, 16-23.

Frans Becker & René Cuperus, 'Lehren aus Hollands Politlabor', in: *Berliner Republik* 5/2012, 16-19.

Frans Becker, met Olaf Cramme, Patrick Diamond, Roger Liddle en René Cuperus, *A Centre-Left Project for New Times. Confronting the challenges of electability and governance*, London 2012.

Frans Becker, 'Das Kabinett den Uyl (1973–1977) als Höhe- und Wendepunkt der 1970er Jahre', in: Duco Hellema, Friso Wielenga, Markus Wilp (Hrsg.), *Radikalismus und politische Reformen. Beiträge zur deutschen und niederländischen Geschichte in den 1970er Jahren*, Niederlande-Studien, Band 53, Münster/New York/München/Berlin 2012.

Frans Becker, 'Cultuureducatie: een onmisbaar onderdeel van ons onderwijs', in: *Boekman. Tijdschrift voor kunst, cultuur en beleid*, 24 (Najaar 2012) 92, 64-70.

Frans Becker en Pim Paulusma, 'De verborgen malaise op de werkplek', in: Menno Hurenkamp, Annemarieke Nierop en Monika Sie Dhian Ho (red.), *Tegenwicht. Waarom waarden ertoe doen*, Amsterdam 2013, 95-110.

René Cuperus

René Cuperus, 'Wie kent Olli Rehn?' is een controversiële maar terechte vraag', in: *De Morgen*, 17-1-2012.

René Cuperus, 'Een gespleten land', in: *Socialisme & Democratie*, jrg.68 (2012) 11/12, 110-120.

René Cuperus, 'Populistische "Zeitgeist" vraagt om polyfone overheid', in: Thomas Kwakkelstein, Aart van Dam en Adriaan van Ravenzwaaij (red.), *Van verzorgingsstaat naar waarborgstaat. Nieuwe kansen voor overheid en samenleving*, Den Haag 2012, 43-61.

René Cuperus, 'Grenzen aan het 'superpower'-denken van Nederland: terug naar Venus?', in: *Internationale Spectator*, jaargang 66, nr. 2, februari 2012, 59-62.

René Cuperus, 'De hond van Geert Mak', in: *Internationale Spectator*, jaargang 66, nr. 3, maart 2012, 165-166.

René Cuperus, 'Het ontstaan van de post-Fortuyn consensus', in: Sarah de Lange (red.), *Tien jaar Fortuyn in de polder, Beleid en Maatschappij*, nr. 2, 2012, p. 219-222.

René Cuperus, 'Why is Geert Wilders struggling in the Dutch election?', Extremis Project, UK, September 2012.

René Cuperus, 'Een zoetzuur Europeagevoel', in: *Vrij Nederland* 73 (8 september 2012) 36, 30-37.

René Cuperus & Frans Becker, 'Lehren aus Hollands Politlabor', in: *Berliner Republik* 5/2012, 16-19.

René, Cuperus, "'De kunst van het samenwerken". Over Richard Sennett, *Together: The Rituals, Pleasures, and the Politics of Cooperation*', in: *Nieuwe Liefde*, Magazine voor cultuur, religie en politiek, 58-59.

René Cuperus, 'Elite en volk moeten beide inschikken', in: *AMC Magazine*, nummer 4 2012, 20-23.

René Cuperus, 'Europa is een Monster van Frankenstein', Dubbelinterview met Bart-Jan Spruyt, in: *HP/ de Tijd*, Oktober 2012, 18-21.

René Cuperus, 'Gemeenschap met bindingsangst. Over grote en kleine binding', in: I. Glorieux, J. Siongers & W. Smits (red.), *Mark Elchardus, Cultuursocioloog buiten de lijnen*. Lannoo, Tielt, 191-211.

René Cuperus, 'De opstand tegen de efficiencysamenleving', in: *Nieuws rond de dood*, Contactblad voor humanistische uitvaartbegeleiders, November 2012.

René Cuperus, 'Bestaanszekerheid voor wie?' en 'Een gespleten land', beide in: Menno Hurenkamp, Annemarieke Nierop en Monika Sie Dhian Ho (red.), *Tegenwicht. Waarom waarden ertoe doen*, Amsterdam 2013, 35-44 resp. 239-252.

René Cuperus schrijft een tweewekelijkse column voor de Opiniëpagina van *de Volkskrant*. Tevens schrijft hij regelmatig een politiek blog voor *Social Europe Journal*, een digitaal tijdschrift, gelieerd aan de London School of Economics en levert hij bijdragen aan 'The State of the Left' van Policy Network.

Menno Hurenkamp

Menno Hurenkamp, 'Commissie', in: *Socialisme & Democratie* 69 (2012) 1+2, 3.

Menno Hurenkamp, 'Een veer laten', in: *Socialisme & Democratie* 69 (2012) 3, 3.

Menno Hurenkamp, 'De boel bijeen vegen', in: *Socialisme & Democratie* 69 (2012) 6, 3.

Menno Hurenkamp, 'Grote wereld, kleine binding', in: *Socialisme & Democratie* 69 (2012) 7+8, 83-86.

Menno Hurenkamp, 'Onbetaalde rekeningen', in: *NRC Handelsblad*, 22-08-2012 (bespreking van Rob Hartmans' boek *Vijandige broeders*).

Menno Hurenkamp, Evelien Tonkens & Jan Willem Duyvendak, *Crafting citizenship. Negotiating tensions in modern society*. Palgrave London, New York 2012.

Menno Hurenkamp, 'Russisch radicalisme, of: op weg naar Nederland-Duitsland', in: *Eutopia* 30, 2012, 5 pagina's.

Menno Hurenkamp, 'De middenklasse in Rusland', in: *De Groene Amsterdammer* 136 (mei 2012), 3 pagina's.

M. Hurenkamp & E. Tonkens, 'The nation is occupied, the city is free' in N. Faraclas (red.) *New Perspectives on the Languages, Literatures and Cultures of the Caribbean*, 2012.

Menno Hurenkamp, 'Politieke dieren', in: *Beleid en Maatschappij* 2012-3, 4 pagina's.

Menno Hurenkamp, *De koeriers van de keizer*, Amsterdam 2012.

Menno Hurenkamp, 'Naar Nederland Duitsland; over Nederlands en Russisch populisme', in: *Eutopia* 30, 2012, 14-20.

Menno Hurenkamp, Annemarieke Nierop en Monika Sie Dhian Ho (red.), *Tegenwicht. Waarom waarden ertoe doen*, Amsterdam 2013.

Menno Hurenkamp en Monika Sie Dhian Ho, *Vooruit. De verzwegen politiek van het dagelijks leven*. Met een nawoord van Mark Elchardus, Amsterdam 2013.

Voorts schrijft Menno Hurenkamp columns in *De Helling*, kwartaalblad van het Wetenschappelijk Bureau van Groenlinks, en in de rubriek 'In de wereld' van *De Groene Amsterdammer*.

Annemarieke Nierop

Met Pim Paulusma, 'Naar een linkse begroting', in: *Naar een linkse begroting, Zes economen over de zin en onzin van een snelle tekortreductie*, WBS Cahier, Den Haag 2012, 3-5.

Met Menno Hurenkamp en Monika Sie Dhian Ho (red.), *Tegenwicht. Waarom waarden ertoe doen*, Amsterdam 2013.

Pim Paulusma

Met Frans Becker, 'Een agenda voor een nieuwe vakbeweging', in: *Socialisme & Democratie* 69 (2012) 5, 16-23.

Met Annemarieke Nierop, 'Naar een linkse begroting', in: *Naar een linkse begroting, Zes economen over de zin en onzin van een snelle tekortreductie*, WBS Cahier, Den Haag 2012, 3-5.

Monika Sie Dhian Ho

Monika Sie Dhian Ho, met Frans Becker, 'De heruitvinding van de verzorgingsstaat. Om de kwaliteit van het bestaan in de nieuwe levensloop', in: *Socialisme & Democratie* jrg.69 (2012) 1/2, 54-62.

Monika Sie Dhian Ho, 'Naar een eigen sociaal-economisch model. De sociaal-democratische worsteling met Europa', in *Beleid en Maatschappij*, 2012-3.

Monika Sie Dhian Ho en René Cuperus, 'Social Democratic Internationalism Beyond the Comfort Zone', in: *Queries.*, special issue 'The next mission of cosmopolitan Social Democracy', Foundation for European Progressive Studies, no. 2 (8), 2012.

Monika Sie Dhian Ho, 'De sociaaldemocratische worsteling met Europa. Naar een onderscheidend Europees sociaaleconomisch model', in *Beleid en Maatschappij*, 2012-3.

Monika Sie Dhian Ho, in: 'Sociaaldemocratische Europapolitiek', in: *Kringen in de Hofvijver, Liber amicorum voor Joop van den Berg*, 2012.

Met Menno Hurenkamp en Annemarieke Nierop (red.), *Tegenwicht. Waarom waarden ertoe doen*, Amsterdam 2013.

Met Menno Hurenkamp, *Vooruit. De verzwegen politiek van het dagelijks leven*. Met een nawoord van Mark Elchardus, Amsterdam 2013.

Monika Sie Dhian Ho, *Van Waarde. Sociaal-democratie voor de eenentwintigste eeuw*, Amsterdam 2013.

Tom Plat

Tom Plat, 'Geen woorden maar daden', in: *Socialisme & Democratie* 69 (2012) 4, 6-7.

Naomi Woltring

Naomi Woltring, 'Einde Parnas', in: *Socialisme & Democratie* 69 (2012) 4, 5-6.

Naomi Woltring, 'De erfenis van het neoliberalisme', in: *Socialisme & Democratie* 69 (2012) 6, 7-16.

Naomi Woltring, 'IQ is niet de handicap', in: *Socialisme & Democratie* 69 (2012) 9/10, 4-5.

Publicaties Wiardi Beckman Stichting

(per december 2012)

De publicaties zijn te bestellen via het secretariaat van de Wiardi Beckman Stichting (telefonisch: 070 – 262 9720 of per e-mail: info@wbs.nl). De prijzen zijn incl. verzendkosten.

Verschenen in 2012

Titel	Prijs
Het hart van de sociaaldemocratie	€ 23,00
Naar een linkse begroting	Digitaal via www.wbs.nl
Samen werken aan een gezond en waardig leven	Idem

Verschenen in 2011

Titel	Prijs
Lessen uit de crash. Een antwoord op de financiële crisis	€ 22,25
Toekomst voor de publieke sector	€ 15,00

Verschenen in 2009

Titel	Prijs
Lokale politiek als laboratorium	€ 25,00
De wereldburger bestaat niet	Via de boekhandel

Verschenen in 2008

Titel	Prijs
Om de plaats van de arbeid	€ 3,00
Het ongemak over Europa	€ 25,00

Verschenen in 2007

Titel	Prijs
Een economisch mozaïek	€ 5,00
De bedreigde rechtsstaat	€ 5,00
Ruggengraat van ongelijkheid	€ 12,50
Op zoek naar progressief Amerika. Jaarboek 2007	€ 25,00
Social democracy and education	€ 22,00
Wie betaalt de staat ?	€ 29,90
Politiek van de netwerkgeneratie (WBS Werkplaats)	€ 5,00
Verloren slag. De PvdA en de verkiezingen van november 2006	€ 20,00
En die twee jongens zijn wij!	€ 25,00

Verschenen in 2006

Titel	Prijs
Crossfire. Amerikaanse toestanden III	€ 6,00
Nieuwe energie	€ 7,50

Vier jaar Balkenende. Jaarboek 2006	€ 20,00
The EU – A Global Player ?	€ 20,00

Verschenen in 2005

Titel	Prijs
Cultuurpolitiek. Jaarboek 2005	€ 20,00
Zonder visie geen toekomst. Zeven bijdragen over de verzorgingsstaat	€ 10,00
Kerndepartementen. Een nieuwe overheid – ook aan de top	€ 12,50
Kaaskoppen en zoete wijn. Amerikaanse toestanden dl. 2	€ 6,00
Nieuwe vormen van solidariteit	€ 10,00
Public Discourse and Welfare State Reform	€ 20,00
Leergeld. Sociaal-democratische onderwijspolitiek in een tijd van nieuwe verschillen	€ 14,00

Verschenen in 2004

Titel	Prijs
Rotterdam. Het vijftiende jaarboek voor het democratisch socialisme	€ 20,00
Amerikaanse toestanden	€ 6,00
De toekomst van het Koninkrijk	€ 17,90
Links, rechts en de vooruitgang	€ 20,00
Energieopties voor de 21 ^{ste} eeuw (zie website: www.wbs.nl)	n.v.t.

Overige publicaties

Titel	Prijs
Nederland – Suriname: de herkansing	€ 15,00
Multiple Third Ways	€ 17,70
The challenge of diversity. European social democracy facing migration, integration and multiculturalism	€ 15,00
Het Suriname-syndroom	€ 16,50

Socialisme & Democratie

Maandblad van de Wiardi Beckman Stichting voor het debat over theorie en praktijk van het democratisch socialisme.

Bel (0522) 237 555 of mail boomtijdschriften@uitgeverijboom.nl voor een abonnement of kennismakingsnummer. Voor een abonnement of het bestellen van losse nummers kunt u ook terecht op de website van Boom: <http://send.boomtijdschriften.nl>.

Abonnementsprijzen per jaargang 2013

Papier

Student / aio / oio / Jong WBS / Jonge Socialisten: € 39,50

Particulier Nederland: € 82,50

Papier & digitaal

Student / aio / oio / Jong WBS / Jonge Socialisten: € 49,50

Particulier Nederland: € 91,00

Instelling Nederland: € 161,50

Particulier buitenland: € 145,00

Instelling buitenland: € 172,-

Losse nummers € 17,50.

Een abonnement kan op elk gewenst moment ingaan. Opzeggen kan tot één maand voor het einde van de jaargang.